

VRĂJITOAREA

de Sylvester Lajos

și Nemes Levente

după Móríciz Zsigmond

vania a luptat pentru apăruarea libertăților religioase și politice. Bethlen a fost un principe înțelept, care a încurajat meseriile și comerțul și a trăit în relații de bună vecinătate cu celelalte două țări românești.

Această viață zbuciumată și plină a inspirat pana unuia dintre cei mai mari scriitori maghiari, Móríciz Zsigmond; trilogia sa (insumind peste o mie de pagini) a stat la baza dramatizării realizate de Sylvester Lajos și Nemes Levente, prin care Teatrul din Sfintu Gheorghe cinstește centenarul autorului clasic și împlinirea a patru veacuri de la nașterea eroului. Móríciz însuși fusese ispitit să-și

Data premierii : 19 aprilie 1980.

Regia : VÖLGYESI ANDRÁS.

Scenografia : PLUGOR SANDOR.

Distribuția : NEMES LEVENTE (Bethlen Gábor); KRIZSOVÁNSZKI SZIDONIA (Károly Zsuzsanna); LÁSZLÓ KÁROLY (Péchi Simon); E. SZABÓ LAJOS (Kemény Boldizsár); KIRÁLY JÓZSEF (Boronkai); ZSOLDOS ÁRPÁD (Bethlen Farkas); ISTVÁN ISTVAN (Aprodul); NASZTA KATALIN (Benigna); BALÁZS EVA (Báthory Anna); BÁLINT PÉTER (Horvath István); CSERGÖFFY LÁSZLÓ (Jósika Zsigmond); MARTON ÁRPÁD (Locotenentul); DARVAS LÁSZLÓ (Katoná Gelei István); FÜLÖP KLÁRA (Banya); VÁRADY MARIA (Fata I); PIROSKA KLÁRA (Fata II); BOKOR ILONA (Borbála); HORVÁTH KÁROLY, MÁRKUS JÁNOS, NEMES GYÖRGY (Muzicanții).

Transpunerea scenică este lineară, mișcarea personajelor, rigidă

De mai bine de un deceniu, Teatrul din Sfintu Gheorghe include în repertoriul său, cu regularitate, piesa istorică. O asemenea piesă este și *Vrăjitoarea*; eroul ei este unul dintre cei mai importanți voievozi ai Transilvaniei, Bethlen Gábor.

Avea trezeci și trei de ani când membrii Dietei din Cluj „de frică — l-au ales liber pe Bethlen”, impus de Skender-Pașa și sprijinit de munteanul Radu Mihnea și de moldoveanul Ștefan Tomșa. Pînă la data alegerii ca principe, la 23 octombrie 1613, Bethlen luptase în Muntenia împotriva lui Sinan-Pașa și se ridicase, alături de Bocskay, împotriva Habsburgilor. Avea planuri mari, voia să ajungă rege al Ungariei și să elibereze provinciile ocupate de imperiali. A și purtat trei războaie cu Habsburgii catolici și autocrați, în contextul războiului european de 30 de ani, în care Transil-

dramatizeze proza, dar și-a abandonat proiectul. Semnatarii adaptării au avut de înfruntat dificultăți în organizarea materialului epic conform rigorilor construcției dramatice; ceea ce se resimte în urmărirea acțiunii, lipsită de o idee centrală și de un conflict puternic. Actul I prezintă un voievod frământat de situația căreia trebuia să-i facă față, actul al II-lea, o intrigă de alcov — voievodul fiind prins în mrejele frumoasei „vrăjitoare” Báthory Anna —, iar actul ultim e o monotonă dezbateră a dogmelor care animă luptele religioase din epocă. Asistăm deci la trei conflicte, pe rînd abandonate; imaginea personalității complexe a eroului apare, astfel, fărîmițată.

Regia (Völgyesi András) nu reușește să suplonească prin mijloace teatrale reliefulile cam tocite ale textului. Transpunerea scenică este lineară, mișcarea persona-

jelor se vrea hieratică și reușește să fie doar rigidă, verbul încearcă să fie solemn, dar răsună fals-patetic. Nemes Levente (Bethlen) apare stinjenit, prezentându-și unilateral personajul; Balázs Eva, deloc interiorizată, nu realizează pasiunea și ambițiile nemăsurate ale „vrăjitoarei“. Mai aproape de intențiile rolului ni s-a părut Krizsovanszky Szidonia (Zsuzsanna), care înfățișează sentimente contradictorii prin mijloace discrete. Au făcut eforturi pentru a servi o viziune regizorală desuetă László Károly, Szabó E. Lajos, Király József, Zsoldos Árpád, Naszta Katalin și mulți alții, dintr-o numeroasă distribuție; o mențione pentru compoziția reușită a Klarei Fülöp (Banya).

Mihai Crișan

TEATRUL MAGHIAR
DE STAT DIN CLUJ-NAPOCA

NU POT TRĂI FĂRĂ LĂUTARI

de MórícZ Zsigmond

O „superproducție“ realizează Harag György pe scena Teatrului Maghiar de Stat din Cluj-Napoca, montind piesa scriitorului clasic maghiar MórícZ Zsigmond, *Nu pot trăi fără lăutari*. Comedia aceasta a mai văzut, de-a lungul anilor, de două ori luminile rampei pe aceeași scenă (în 1929 și în 1957), de fiecare dată într-o

Data premierei : 29 martie 1980.
Regia : HARAG GYÖRGY. Scenografia și costumele : **KLÁRA RÁCZ MANEA.**
Distribuția : HÉJJA SÁNDOR (Balázs); BORBÁTH JÚLIA (Polika); OROSZ LUIZA (Mătușa Pepi); BERECZKY JÚLIA (Mătușa Zsani); TÖRÖK KATALIN (Mătușa Mina); LÁSZLÓ GERŐ (Lajos); SIPOS MARGIT (Biri); SEBŐK KLÁRA (Veronika); VITÁLYOS ILDIKO (Málcsei); NAGY DEZSŐ (Viktor); KRASZNAI PAULA (Teréz); LÁZÁR ERZSÉBET (Prima femeie); KATONA ÉVA (A doua femeie); BÍRÓ LEVENTE (Primul domn); VADÁSZ ZOLTÁN (Al doilea domn); CZIKÉLI LÁSZLÓ (Al treilea domn); PÁSZTOR JÁNOS (Al patrulea domn); SZALAY ILONA (Borcsa); ILLE FERENC (Gergő); BARKÓ GYÖRGY (Peták); VADÁSZ EMESE (Slujnica); KÖLLŐ BÉLA, TODUCZ GYULA (Mircse); KAKUTS ÁGNES (Kisvicákné); LÁSZLÓ ZOLTÁN (Flăcăiandrul).

altă viziune regizorală, niciodată însă cu fastul și amploarea de acum. În bogate scene de masă, într-un admirabil cadru scenografic semnat de Klara Rác-Manea, ce înfățișează, într-o imagine sectionată, interiorul unui vechi „castel“, iluminat sărbătorește, sub fulguirea abundentă a iernii și, dublat, într-un plan secund, de sugestia în penumbră a acareturilor cu trăsuri și landouri voluptuoase, — regizorul reinvie atmosfera romantică a petrecerilor de odinioară, din conacele boierești de pustă. De aici se revărsau rafale

Regia pune accente dramatice unei comedii ușoare

